

Solární řešení místo strašení

Komentář k vládním plánům na snížení nepřiměřených zisků ze sluneční elektřiny

Vláda debatuje, jak zabránit zvýšení ceny elektřiny kvůli neplánovaně vysokým ziskům velkých solárních elektráren. Výrobní náklady slunečních projektů klesají rychleji, než se předpokládalo. Nyní je potřeba zajistit, aby výkupní ceně garantované na patnáct let odpovídala také patnáctiletá – nikoli sedmiletá – návratnost. Tento informační list shrnuje výhody a nevýhody řešení, která leží na stole.

Příčina: levnější solární technologie

Výrobci elektřiny z obnovitelných zdrojů dostali zákonem garantovanou podporu. Vyšší výkupní ceny měly rozhýbat soukromé investice do větrných elektráren, biomasy nebo solárních panelů.

Podpora pro nové průmyslové odvětví v různých částech světa skutečně zabrala. Dosud vysoké investiční náklady fotovoltaických systémů začaly rychle klesat nástupem inovací: vzrostla účinnost článků, výrobci začali produkovat tenčí desky. Rychlý pokles ceny znásobilo snížení ceny křemíku, zlevnění v důsledku výroby velkého množství

panelů, levná výroba v Číně a také propad kurzu dolaru.

Cena panelů klesala i v Česku – jenomže mnohem rychleji, než kdokoli očekával. Když zákon na podporu čisté elektřiny vznikl, výrobní cena solární elektřiny činila asi 13 korun za kilowatthodinu. Nyní je někde kolem 7 korun. Ale výkupní ceny klesaly pomaleji. S novelou zákona, která umožnila rychlejší pokles podpory, přišel ERU příliš pozdě. Platit bude až od roku 2011.

Vládní plán

Vláda se předběžně dohodla na třech opatřeních: srážkové dani na solární elektřinu (kterou podporuje ODS), pokrytí části nákladů penězi z emisních povolenek ke znečišťování (které chce hlavně Miroslav Kalousek) a zvýšení poplatku za stavbu elektráren na zemědělské půdě.

Ale opravdu důležité budou konkrétní podrobnosti jednotlivých kroků. Každé z navržených opatření lze použít dobře – a každé z nich také lze udělat tak, že napáchá více škody než užitku.

Solární daň

Ekologické organizace – a shodou okolností ve stejný den také novinář Jan Macháček – v polovině září navrhly hlavní řešení: daň, která by snížila nadměrné zisky ze solární elektřiny (a přes distribuční společnosti vrátila peníze spotřebitelům).

Měla by zajistit, aby investice do solárních elektráren měly při patnáctiletém zaručeném příjmu také patnáctiletou návratnost, jak zákon původně plánoval – nikoli dnešní sedmiletou. Sazba tedy musí být stanovena tak, aby pokryla rozdíl mezi výkupními cenami a reálnými výrobními náklady.

Proto by nová daň, pokud má mít smysl, měla splnit tři požadavky:

- **Propočtené sazby:** ČSSD původně navrhovala – a ODS se přidala – paušální padesátiprocentní daň. Takové arbitrální číslo nedává smysl. Sazby musí být vypočteny podle skutečných výrobních nákladů.
- **Více sazeb:** Vláda by neměla opakovat stejnou chybu jako doposud a dát všem solárním elektrárnám stejnou podporu – nebo stejnou daň. Měla by rozlišit velké a malé projekty, panely na polích od panelů na budovách a elektrárny spuštěné letos od loňských.
- **Hranice pro malé projekty:** Na drobné elektrárny s výkonem do 30 kilowattů – které dohromady vyrábějí pouhých 9 % solární elektřiny – by se daň neměla vztahovat. Nemá smysl penalizovat malé panely na střeších rodinných domů, které nejsou příčinou problému.

Povolenky

Miroslav Kalousek chce, aby vláda namísto solární daně použila peníze z prodeje povolenek ke znečišťování.

S návrhem původně přišel Svaz průmyslu a dopravy. Ale evidentně tím hájí spíše obchodní zájmy svého prezidenta. Podle zjištění Aktuálně.cz totiž Jaroslav Míl sám vlastní poměrně velkou (2 MW) sluneční elektrárnu, která dostala licenci v prosinci 2009 [1] – a tudíž daňové řešení by pro něj osobně bylo velmi nevýhodné. Přitom Míl dříve tvrdil, že investoval v době, kdy to ještě nebylo výhodné.

Ve skutečnosti jsou dva druhy povolenek, které musíme rozlišovat.

Povolenky vyňaté z aukcí

Poslanci ODS a ČSSD schválili, aby výrobci elektřiny – hlavně ČEZ – dostaly povolenky ke znečišťování v hodnotě desítek miliard korun zadarmo.

Ekologické organizace prosazují, aby parlament kontroverzní přílepek k zákonu opět zrušil. Pokud by cena vinou solárních panelů skutečně stoupla o více než 10 % a rozumná solární daň na kompenzaci nestačila, použití výnosů z těchto povolenek by bylo smysluplnou součástí řešení. Je lepší použít peníze, které stát zadarmo věnoval ČEZ, než prostředky daňových poplatníků.

Některí komentátoři si myslí, že povolenky nelze ČEZ odebrat, protože je stát vyměnil za investice do zelené energetiky a už jsou utracené. Jde však o omyl. Energetické společnosti musí teprve připravit návrhy, na jaké projekty by finance použily. Dokud je neschválí vláda i Evropská komise, žádné peníze nemají.

Povolenky z aukcí

Ale Petr Nečas anoncoval, že vláda chce použít také druhý balík povolenek ke znečišťování: ty, které si stát nechal a bude je prodávat v aukcích. Ekologické organizace

Poplach versus realita

Debatu odstartoval ČEZ, když na konci srpna ohromil republiku: kvůli výkupním cenám elektřiny z obnovitelných zdrojů (především ze solárních panelů) zdraží o 22 % [2]. Teď už je to jasné: ČEZ své prognózy dramaticky nafoukl, aby vyvolal větší zděšení. Skutečné náklady budou mnohem nižší.

Ministr průmyslu a obchodu Martin Kocourek řekl, že se nárůst cen elektřiny musí dostat pod desetiprocentní hranici [3]. Jeho vlastní úřad však spočetl, že vliv solárních elektráren bude činit pravděpodobně pouze 8 % (propočít ekologických organizací je téměř identický).

ČEZ v posledních letech vícekrát zdražil o více než 10 procent – a kvůli obnovitelným zdrojům, které k ceně přidávaly asi jeden haléř na kilowatthodinu, to nebylo. Vláda však kupodivu žádné speciální kroky nechystala.

tuto možnost považují za absolutně nepřijatelnou.

Vláda by měla výnosy z aukcí vložit do Fondu energetické nezávislosti, který naváže na úspěšný program Zelená úsporám a pomůže se zateplením většiny domů v České republice. Programu Zelená úsporám rychle docházejí peníze, na většinu zájemců se tak nedostane. Pokračování v něm doporučila v auditu české energetiky rovněž Mezinárodní energetická agentura.

Zateplování domů totiž milionům domácností srazí účty za vytápění, které jsou ve většině případů výrazně vyšší než platby za elektřinu. Je to také největší i nejlevnější příležitost, kterou Česká republika má ke snížení závislosti na dovozu zemního plynu a na uhelných dolech. Pačesova komise potvrdila, že možnosti zateplování a obdobných opatření jsou asi pětikrát větší než energie, kterou by zajistilo rozšiřování povrchové těžby na Mostecku a bourání dalších obcí.

Návrhy a komentáře ekologických organizací k jednotlivým typům řešení jsou rozpracovány v dopise Petru Nečasovi a dalším představitelům vlády.

Text je dostupný na adrese:

http://www.calla.cz/data/hl_stranka/ostatni/Ve_c_Pripravovane_reformy_v_podpore_a_regulaci_solarniche_elektraren_pro_Petr_Necas.pdf

Zdroje:

[1] <http://aktualne.centrum.cz/domaci/zivot-v-cesku/clanek.phtml?id=680079>

[2] <http://www.finance.cz/limerik/8408-cez-ocekava-zvyseni-cen-elektriny-v-letech-2011-a-2012/>

[3] <http://www.ct24.cz/ekonomika/102496-kocourek-zdrazeni-elektriny-by-nemelo-presahnout-10-procent/>

[4] Nazeleno.cz: <http://eyo.cz/4bUTxm>

ČEPS strašil zbytečně

První útok proti obnovitelným zdrojům přišel v zimě v podobě hrozby zhroucení elektrárenské sítě vlivem masivního náporu nových obnovitelných zdrojů. Nejprve přišel ČEPS s číslem 3 500 MW (tisková zpráva ČEPS, 10. února). Během pouhých pěti dnů zvýšil údaj na 5000 MW (Petr Zeman, předseda představenstva ČEPS na tiskové konferenci, 15. února) a o další dva dny později na 7700 MW (Jana Jabůrková, ředitelka firemní komunikace ČEPS, pro Ekolist.cz, 17. února). Nově instalovaných solárních elektráren mělo být 6000 MW a větrných 1 700 MW [4].

Ke konci září bylo celkem fotovoltaických panelů 796 MW, větrných turbín 200 MW. Astronomická čísla ČEPS se tedy do konce roku v žádném případě ani zdaleka nenaplní. Lze však předpokládat, že se stále promítají do hrozeb drtivého navýšení ceny elektřiny vlivem obnovitelných zdrojů.

Kontakty

Martin Sedlák, Hnutí DUHA, 737 128 471, martin.sedlak@hnutiduha.cz

Edvard Sequens, Calla, tel: 602 282 399, edvard.sequens@calla.cz

Vydalo Hnutí DUHA, říjen 2010

A › Údolní 33, 602 00 Brno

T › 545 214 4 31

F › 245 214 428

E › info@hnutiduha.cz
www.hnutiduha.cz